

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 2To/79/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3515010087
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 06. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Janík
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2015:3515010087.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Janíka a členov senátu JUDr. Petra Tótha a JUDr. Patrika Pribelského, v trestnej veci proti obžalovanému M. R., vedenej pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods.1 písm. a), písm. c) Trestného zákona, o odvolaní prokurátora Okresnej prokuratúry v Novom Meste nad Váhom v neprospech obžalovaného proti rozsudku Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo dňa 29.04.2015, sp. zn. 1T/28/2015, na verejnom zasadnutí konanom dňa 23. júna 2015, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 321 odsek 1 písmeno d/, odsek 2 Trestného poriadku zrušuje sa napadnutý rozsudok vo výrokoch o treste odňatia slobody s podmieneným odkladom jeho výkonu.

Na podklade § 322 ods. 3 Trestného poriadku sa obžalovaný

M. R., nar. XX.XX.XXXX vo S., trvale bytom Z. O.,
t.č. vo väzbe v ÚVV a ÚVTOS Ilava

o d s u d z u j e :

Podľa § 208 ods.1 Trestného zákona s použitím § 36 písm. l), písm. j) Trestného zákona, § 38 ods.2, ods.3 Trestného zákona na trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona sa na výkon uloženého trestu odňatia slobody zaraďuje do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom zo dňa 29.4.2015, sp.zn. 1T/28/2015 Okresný súd Nové Mesto nad Váhom (ďalej len súd I. stupňa) uznal obžalovaného M. R. za vinného zo spáchania zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods.1 písm. a), písm. c) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že

počas obdobia od roku 2007 do dňa 23.10.2014 v mieste spoločného bydliska v Z. O., č.d. XXX spôsobil psychické a fyzické utrpenie svojej družke L. C., nar. XX.XX.XXXX, tým spôsobom, že jej opakovane vulgárne nadával, opakovane ju fyzicky napádal sácaním, údermi a škrtením, podozrieval ju z nevery, neustále ju sledoval, opakovane sa jej vyhrážal dobitím, zabitím alebo ublížením sebe, opakovane ju udieral po tvári, správal sa k nej ponižujúco a majetnícky, pravidelne a bez ohľadu na vôľu, zdravotný stav (poškodená je invalidná dôchodkyňa) a vek poškodenej si od nej vynucoval pohlavný styk, svojím bezohľadným a agresívnym správaním u poškodenej vyvolával strach a stres, pričom uvedených

konaní sa dopúšťal aj pod vplyvom alkoholu, a dňa 11.10.2014 v Z. O. ju fyzicky napadol tak, že ju udrel francúzskou barlou, sotil ju na zem a ležiaca na zemi ju škrtil, pričom sa jej vyhrážal zabitím.

Súd I. stupňa za to uložil obžalovanému podľa § 208 ods. 1 Trestného zákona, § 36 písm. l), písm. j) Trestného zákona, § 38 ods. 2, ods. 3 ods. 8 Trestného zákona trest odňatia slobody v trvaní troch rokov. Podľa § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona súd obžalovanému výkon trestu odňatia slobody podmienenečne odložil a podľa § 51 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona obžalovanému určil skúšobnú dobu v trvaní päť rokov s probačným dohľadom nad jeho správaním v skúšobnej dobe.

Podľa § 51 ods. 3 písm. b) Trestného zákona súd obžalovanému uložil zákaz požívania alkoholických nápojov a iných návykových látok v skúšobnej dobe podmienenečného odsúdenia a podľa § 51 ods. 4 písm. a) Trestného zákona obžalovanému uložil zákaz priblížiť sa k poškodenej L. C., nar. XX.XX.XXXX v Z., trvale bytom H. U. XXX, Myjava, na vzdialenosť menšiu ako 5 metrov a príkaz nezdržiavať sa v blízkosti obydlika poškodenej (a to aj v prípade jeho zmeny).

Podľa § 51 ods. 4 Trestného zákona zároveň súd obžalovanému uložil povinnosť

- oznámiť do troch pracovných dní súdu každú zmenu trvalého pobytu, prechodného pobytu alebo pobytu bez prihlásenia,
- podrobiť sa na vyzvanie súdu alebo príslušného policajného orgánu skúške na alkohol alebo návykové látky za účelom kontroly dodržiavania zákazu požívať alkoholické nápoje a iné návykové látky.

Podľa § 60 ods. 1 písm. a) Trestného zákona bol obžalovanému uložený trest prepadnutia veci a to opaska s atrapou mužského pohlavného údu, 2 balenia prezervatívov ACT aroma, lubrikačný gél Komfort silk, 3 ks šedej peny, 1 ks uterák žltomodrej farby.

Podľa § 73 ods. 2 písm. c), písm. d) Trestného zákona súd uložil obžalovanému tiež protialkoholické liečenie ambulantnou formou.

Uvedený rozsudok napadol v zákonnej lehote odvolaním obžalovaný i prokurátor Okresnej prokuratúry Nové Mesto nad Váhom. Prokurátor rozsudok napadol v neprospech obžalovaného vo výroku o treste. Obžalovaný neskôr vzal podané odvolanie účinne späť.

Prokurátor v písomných dôvodoch odvolania uviedol, že rozsudok napáda vo všetkých výrokoch týkajúcich sa trestu odňatia slobody (výška trestu a spôsob jeho výkonu) v neprospech obžalovaného. Podľa prokurátora u obžalovaného neboli dané poľahčujúce okolnosti podľa § 36 písm. j), písm. l) Trestného zákona a uložený podmienenečný trest odňatia slobody je neprimerane mierny. Podľa prokurátora nebolo možné obžalovanému pričítať poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. j) Trestného zákona - vedenie riadneho života pred spáchaním trestného činu - pretože obžalovaný bol v minulosti súdne trestaný 3 krát, pričom 2 odsúdenia má zahladené. Skutočnosť, že obžalovaný nemá zahladené odsúdenie z roku 1974 možno vyhodnotiť tak, že nie sú splnené podmienky na priznanie priťažujúcej okolnosti podľa § 37 písm. m) Trestného zákona. Na druhej strane však podmienku vedenia riadneho života nemožno pri troch právoplatných odsúdeniach z minulosti považovať za splnenú. Obžalovaný je tiež osobou závislou na požívaní alkoholických nápojov, čo malo rozhodný vplyv na spáchanie trestnej činnosti. Jeho pobyt na slobode je nebezpečný, pretože je pravdepodobné, že po požití alkoholu sa bude správať agresívne. Obžalovanému nemožno podľa prokurátora pričítať ani poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. l) Trestného zákona - priznanie sa a úprimné oľutovanie spáchania trestného činu. Priznanie páchatel'a musí svedčiť o jeho snahe po náprave a nesmie byť urobené len formálne, pod ťarchou usvedčujúcich dôkazov. Vyžaduje sa kvalitatívne vyšší prejav vnútorného postoja páchatel'a. Obžalovaný v priebehu prípravného konania neuznal svoju vinu a v priebehu celého trestného konania nevyjadril úľutosť na spáchaním trestného činu. Následne sa k trestnej činnosti priznal najmä pod tlakom usvedčujúcich dôkazov. Obžalovaný síce vyhlásil vinu, ale táto skutočnosť má vplyv na určovanie druhu trestu a jeho výmery, nie je však poľahčujúcou okolnosťou.

Prokurátor ďalej namietal uloženie podmienenečného trestu ako trestu neadekvátne mierneho. Poukázal, že obžalovaný páchal trestnú činnosť cca 7 rokov. Forma jeho útokov bola rôznorodá, od nadávok, cez podozrievanie a vyhrážky, až po fyzické napádanie sácaním, údermi, škrtaním. U poškodenej bol zistený syndróm týranej ženy. Zavinenie zo strany obžalovaného bolo dané formou priameho úmyslu, pričom viaceré čiastkové útoky boli spáchané pod vplyvom alkoholu. Súd prvého stupňa sa podľa prokurátora

nedostatočne vysporiadal so všetkými okolnosťami dôležitými pre správne určenie druhu trestu a jeho výmery v zmysle § 34 ods.4 Trestného zákona. Uložený podmienený trest je nedostatočný i z hľadiska generálnej prevencie. Preto prokurátor navrhol, aby krajský súd postupom podľa § 321 ods.1 Trestného poriadku rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o treste odňatia slobody zrušil a aby postupom podľa § 322 ods.3 Trestného poriadku vo veci sám rozhodol tak, že mu uloží nepodmienečný trest odňatia slobody v dolnej tretine trestnej sadzby a na jeho výkon obžalovaného zaradí do ústavu s minimálnym stupňom stráženia.

V písomnom vyjadrení k odvolaniu prokurátora poukázal obžalovaný prostredníctvom obhajcu, že rozsudok súdu prvého stupňa považuje v prokurátorom napadnutom výroku za správny a zákonný. Súd prvého stupňa správne zistil u obžalovaného poľahčujúce okolnosti a tiež správne posúdil ich pomer. Ďalej poukázal na to, že súdom uložený podmienený trest spolu s obmedzeniami uloženými obžalovanému je zákonný a dostatočný na nápravu obžalovaného i generálnu prevenciu. Preto navrhol, aby krajský súd odvolanie prokurátora ako nedôvodné zamietol.

Na verejnom zasadnutí odvolacieho súdu prokurátor krajskej prokuratúry zotrval na podanom odvolaní a dôvodoch uvedených v jeho písomnom vyhotovení, pričom upresnil, že navrhuje rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť podľa § 321 ods.1 písm. b), d), e) Trestného poriadku a vo veci rozhodnúť tak, že odvolací súd sám obžalovanému uloží primeraný zákonný, avšak nepodmienečný trest odňatia slobody.

Obžalovaný i obhajca navrhli odvolanie prokurátora ako nedôvodné zamietnuť.

Krajský súd ako súd odvolací, na základe riadne a včas podaného odvolania prokurátorom - podľa § 317 odsek 1 Trestného poriadku preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Neopomenul pritom skúmať, či vec neobsahuje chyby odvolaním nevytýkané, ktoré by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 odsek 1 Trestného poriadku a dospel k záveru, že odvolanie prokurátora proti výroku o treste v neprospech obžalovaného je dôvodné a to v časti namietajúcej uloženie podmieneného trestu.

Súd I. stupňa uložil obžalovanému podmienený trest vo výmere 3 rokov s odkladom na skúšobnú dobu v trvaní 5 rokov, spolu s uložením probačného dohľadu nad jeho správaním. Súčasťou probačného dohľadu bolo uloženie zákazu požívania alkoholických nápojov a iných návykových látok v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia, zákaz priblížiť sa k poškodenej na vzdialenosť menšiu ako 5 metrov a príkaz nezdržiavať sa v blízkosti obydlia poškodenej (a to aj v prípade jeho zmeny). Zároveň ako súčasť probačného dohľadu uložil súd I. stupňa obžalovanému povinnosť oznámiť do troch pracovných dní súdu každú zmenu trvalého pobytu, prechodného pobytu alebo pobytu bez prihlásenia, podrobiť sa na vyzvanie súdu alebo príslušného policajného orgánu skúške na alkohol alebo návykové látky za účelom kontroly dodržiavania zákazu požívať alkoholické nápoje a iné návykové látky.

Súd I. stupňa pri takto ukladanom treste nepostupoval v súlade so základnými zásadami ukladania trestov uvedenými v § 34 Trestného zákona ako i v § 49 Trestného zákona a dospel k nesprávnemu záveru o dôvodnosti uloženia podmieneného trestu s probačným dohľadom. Tým bolo porušené ustanovenie § 34 Trestného zákona, čo predstavuje odvolací dôvod podľa § 321 ods.1 písm. d) Trestného poriadku.

Podľa § 34 ods. 1 Trestného zákona trest má zabezpečiť ochranu spoločnosti pred páchatelom tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvorí podmienky na jeho výchovu k tomu, aby viedol riadny život a súčasne iných odradí od páchania trestných činov; trest zároveň vyjadruje morálne odsúdenie páchatela spoločnosťou.

Podľa § 34 ods.4 Trestného zákona pri určovaní druhu trestu a jeho výmery súd prihliadne najmä na spôsob spáchania činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, priťažujúce okolnosti, poľahčujúce okolnosti a na osobu páchatela, jeho pomery a možnosť jeho nápravy.

Podľa § 48 ods.1 Trestného zákona súd môže podmienne odložiť výkon trestu odňatia slobody neprevyšujúceho dva roky, ak

- a) vzhľadom na osobu páchatel'a, najmä s prihliadnutím na jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, a na okolnosti prípadu, má dôvodne za to, že na zabezpečenie ochrany spoločnosti a nápravu páchatel'a výkon trestu odňatia slobody nie je nevyhnutný, alebo
- b) prijme záruku za nápravu páchatel'a a ak vzhľadom na výchovný vplyv toho, kto záruku ponúkol, má za to, že výkon trestu odňatia slobody nie je nevyhnutný.

Podľa § 51 ods.1 Trestného zákona súd môže za podmienok uvedených v § 49 ods. 1 podmienične odložiť výkon trestu odňatia slobody neprevyšujúceho tri roky, ak páchatel'ovi zároveň uloží probačný dohľad nad jeho správaním v skúšobnej dobe. Ustanovenie § 49 ods. 2 platí rovnako.

Z uvedeného vyplýva, že súd je povinný prihliadnuť pri určovaní druhu trestu a jeho výmery najmä na spôsob spáchania trestného činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, priťažujúce a poľahčujúce okolnosti, ako aj osobu páchatel'a, jeho pomery a možnosť jeho nápravy. Osobu páchatel'a je pritom treba hodnotiť vo všetkých súvislostiach. Pri hodnotení osoby konkrétneho páchatel'a treba posúdiť negatívny alebo pozitívny význam jeho osoby pre hodnotenie protisociálnosti činu pre spoločnosť, ktoré vyplýva z jeho správania v spoločnosti. Nemôže však ísť len o registráciu osobných údajov páchatel'a bez hlbšieho rozboru jeho osobnosti vo vzťahu ďalším kritériám, ktoré sú rozhodujúce z hľadiska určovania druhu trestu a jeho výmery. V rámci hodnotenia osoby páchatel'a nemožno obísť ani možnosti jeho nápravy, najmä z hľadiska určenia prognózy jeho budúceho vývoja správania, na základe objasnenia jeho osobných vlastností a ich spojitosti so spáchaným trestným činom vrátane vplyvu sociálnej mikroštruktúry. Pomery páchatel'a sa takisto týkajú hodnotenia jeho osoby, priamo však nesúvisia so spáchaným trestným činom, hoci môžu ovplyvniť úvahy o treste. Ide o okolnosti, ktoré charakterizujú osobu páchatel'a ako objekt trestu, pričom ide o okolnosti, pre ktoré je rovnaký trest pre rôznych páchatel'ov rôzne citeľný. V podstate pôjde o aktuálne rodinné a osobné pomery, ktoré existujú v čase rozhodovania o treste.

Zo súdnej judikatúry vyplýva, že okolnosťami prípadu podľa § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona treba rozumieť okolnosti, ktoré sa nevzťahujú na osobu páchatel'a, ale ktoré charakterizujú súdený čin, jeho spoločenskú závažnosť a jeho vplyv na ostatných členov spoločnosti. Z hľadiska účelu trestu ide teda o skúmanie takých okolností, ktoré majú spravidla vplyv na intenzitu ochrany spoločnosti pred páchatel'mi trestných činov a na výchovné pôsobenie trestu na ostatných členov spoločnosti (R II/1967). Pri úvahe, či okolnosti prípadu v konkrétnej veci vylučujú podmieničný odklad výkonu trestu odňatia slobody, nemožno izolovane hodnotiť len jednu okolnosť, ktorá svedčí v neprospech obvineného, ale túto okolnosť treba posudzovať so všetkými ďalšími okolnosťami, ktoré charakterizujú spáchaný skutok (V II/1987).

Pri úvahe o podmieničnom odklade výkonu trestu odňatia slobody podľa § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona musí súd zhodnotiť všetky okolnosti týkajúce sa osoby páchatel'a, najmä jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, ako aj činu, ktorý obvinený spáchal, aby mohol urobiť odôvodnený záver, či sa účel trestu dosiahne aj bez jeho výkonu, alebo nie (R 56/1970)

Vo svojej podstate súd I. stupňa uviedol v odôvodnení napadnutého rozsudku ako dôvod na uloženie podmieničného trestu, že obžalovaný je osobou vyššieho veku a prevyšoval pomer poľahčujúcich okolností.

Uvedené odôvodnenie je nedostatočné a odvolací súd sa s ním vo vzťahu k ukladaniu podmieničného trestu nestotožnil. Treba prisvedčiť odvolacím dôvodom uvádzaným prokurátorom, že obžalovaný trestnú činnosť voči poškodenej páchal po relatívne dlhú dobu - takmer 7 rokov, psychické a fyzické utrpenie jej spôsoboval rozličnými spôsobmi, čo poškodená preukázateľne pociťovala ako ťažké príkorie a bol u nej zistený i syndróm týranej ženy. Obžalovaný svojím konaním popieral a „potieral“ esenciálne prejavy jej osoby ako slobodnej osobnosti. Uvedeného konania sa dopúšťal i pod vplyvom svojej závislosti na alkohole.

Ak teda súd prvého stupňa uložil za týchto okolností obžalovanému podmieničný trest, neprihliadol v potrebnom rozsahu a potrebnej miere na spôsob spáchania činu, jeho následok, zavinenie i pohnútku. Tiež možno konštatovať, že vzhľadom na osobu obžalovaného a na okolnosti prípadu nemožno mať dôvodne za to, že na zabezpečenie ochrany spoločnosti a nápravu obžalovaného nie je nevyhnutný výkon trestu odňatia slobody. Inak povedané, uloženie podmieničného trestu odňatia slobody v danom prípade nepripadalo do úvahy.

Na druhej strane však krajský súd neprisvedčil námietkam prokurátora, že do úvahy neprípadovalo pričítať obžalovanému poľahčujúce okolnosti podľa § 36 písm. j), písm. l) Trestného zákona.

Pod vedením riadneho života v zmysle § 36 písm. j) Trestného zákona, ako poľahčujúcej okolnosti, sa chápe nielen to, že obžalovaný nebol pred spáchaním aktuálnej trestnej činnosti odsúdený, ale i to ako sa správal voči svojmu sociálnemu okoliu v širšom meradle. Teda či a ako sa staral o rodinu, ako si plnil pracovné povinnosti a tiež či vo všeobecnosti dodržiaval normy regulujúce občianske spolunažívanie. Na pričítanie uvedenej poľahčujúcej okolnosti teda nestačí, aby páchatel nebol predtým súdne trestaný a odsúdený. Takýto postup by bol čisto formalistický a v rozpore so zásadou, že normy trestného práva sa majú vykladať pokiaľ je to možné pro bono páchatel'a. Uvedenú poľahčujúcu okolnosť je naopak preto možné pričítať i páchatel'ovi, ktorý už bol v minulosti odsúdený a odsúdenie nie je dosiaľ zahladené, avšak len pod podmienkou, že materiálne okolnosti - ako napríklad plynutie času od posledného odsúdenia, preukázanie schopnosti napraviť sa, pozitívny pomer k plneniu povinností voči svojmu sociálnemu okoliu - význam posledného odsúdenia relativizujú do tej miery, že jeho význam je z aktuálneho pohľadu zanedbateľný.

Za priznanie sa páchatel'a možno považovať aj vyhlásenie viny na hlavnom pojednávaní v zmysle § 257 ods.1 Trestného poriadku a túto skutočnosť je možné pričítať ako poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. l) Trestného zákona. Rozhodnutie páchatel'a o priznaní sa nemožno obmedziť na určitú časť trestného konania a vyvodzovať z toho, že ak sa prizná neskôr, alebo pod „farchou dôkazov“ nie je jeho priznanie úprimné. Je na obžalovanom, aby sa rozhodol ako bude vypovedať a kedy sa rozhodne výpoveď zmeniť. Opačným výkladom by sme dospeli k záveru, že „obrat“ páchatel'a a uvedomenie si nesprávnosti svojho konania v časovo neskorších časových úsekoch trestného konania vlastne nie je možný, a ak tak urobil, je jeho postup „neúprimný“. Účelom inštitútu vyhlásenia viny je totiž nielen poskytnúť bonus súdu v tom smere, že sa urýchlí priebeh dokazovania, ale tiež na druhej strane priznanie bonusu páchatel'ovi, že ak tak urobí, bude to náležite zhodnotené pri úvahách o výške trestu.

Na základe uvedených skutočností a citovaných zákonných ustanovení potom odvolací súd podľa § 321 odsek 1 písmeno d/, odsek 2 Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o treste a podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku sám rozhodol tak, že obžalovanému podľa § 208 ods.1 Trestného zákona, prihliadnuc na poľahčujúce okolnosti podľa § 36 písmeno j), l) Trestného zákona, postupom podľa § 38 odsek 2, 3 Trestného zákona uložil trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky a podľa § 48 odsek 2 písmeno a) Trestného zákona ho na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Takto uložený trest predstavuje trest uložený na samej dolnej hranici zákonom ustanovenej trestnej sadzby, čo odôvodňuje skutočnosť, že odsúdený takmer 40 rokov od posledného odsúdenia neprišiel do konfliktu so zákonom. Súčasne však odzrkadľuje závažnosť trestného činu ním spáchaným, okolnosti daného prípadu i osobné pomery obžalovaného a zabezpečuje účel trestu resocializačný, ako aj účel individuálnej a generálnej prevencie. Zaradenie obžalovaného do najmiernejšieho režimu výkonu trestu, ktorý predstavuje režim v ústave s minimálnym stupňom stráženia je odôvodnené skutočnosťou, že v období predchádzajúcich 10 rokoch nebol vo výkone trestu odňatia slobody (§ 48 odsek 2 písmeno a) Trestného zákona).

Na základe vyššie uvedených skutočností a citovaných zákonných ustanovení odvolací súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný riadny opravný prostriedok.